

Dinamització del procés participatiu per a potenciar la vinculació dels equipaments cívics al seu entorn

Informe de la sessió

La Pobla de Segur, 23 d'octubre de 2017

Índex

1. Presentació.....	3
2. L'equipament en una paraula.....	4
3. Quines són les necessitats del nostre territori sobre les quals l'equipament podria tenir un paper?	7
4. Com podria enfortir el Casal la vinculació al territori?	10
5. Quines accions es poden promoure per crear comunitat i arrelament entorn al casal amb les persones usuàries i entitats de la població?	11
6. Valoració de la sessió.....	13

1. Presentació

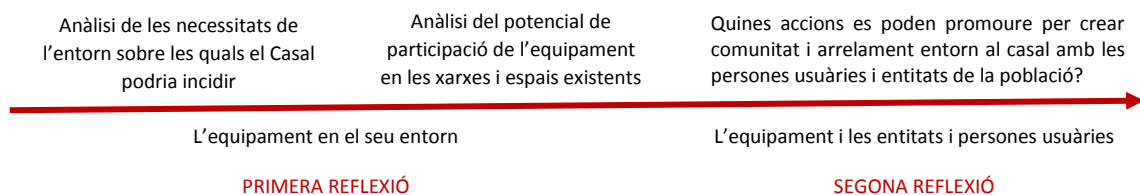
Des del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, a través de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, conjuntament amb la Direcció General de Transparència, Dades Obertes i Qualitat Democràtica, del Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència s'està impulsant un procés de reflexió amb relació a les potencialitats del paper dels equipaments cívics (EC) en el territori.

En aquest marc, durant els mesos d'octubre i novembre s'estan organitzant unes sessions de treball arreu de Catalunya, amb l'objectiu de reflexionar conjuntament i compartir les oportunitats en l'acció de l'equipament cívic en el seu entorn i quina ha de ser la seva implicació en el seu entorn proper, en el seu treball amb la comunitat i en el seu aspecte inclusiu.

El passat dimarts 23 d'octubre de 2017 es va realitzar la sessió de reflexió a La Poble de Segur amb relació al paper dels equipaments cívics de la Generalitat de Catalunya. La sessió es va realitzar de 17:00 a 19:30 hores al Casal Cívic La Poble de Segur.

Pel que fa al **programa de la sessió**, en primer terme, el Sr. Francesc Molina i la Sra. Isabel Altemir van donar la benvinguda, compartir els objectius del procés i detallar el marc del debat. Seguidament, les persones participants van iniciar la reflexió i el debat per generar aportació i propostes d'acord amb el següent esquema:

Esquema de reflexió

A continuació es presenten, en primer terme, les entitats i serveis participants, caracteritzant el perfil de persones assistents. En segon terme, queden recollits els resultats de la reflexió realitzada. Cada pregunta va generar un seguit de reflexions i propostes, que han estat agrupades i sistematitzades. Per últim, es mostren els resultat de la valoració realitzada pels i les participants que van voler, mitjançant un qüestionari.

2. Participants

Van assistir-hi 18 persones pertanyents a les següents entitats o serveis:

- ABS de Sort - Treball social
- Ajuntament de la Pobla de Segur - Joventut
- ASACT (Trem) (Trem)
- Associació d'amics de la gent gran de Santa Magdalena
- Associació d'amics de la gent gran de Santa Magdalena
- Associació d'amics de la gent gran de Santa Magdalena
- Associació de gent gran Sta. Antolí Isona
- Associació de jubilats Sant Feliu de Sort
- Associació de Puntaires
- Associació de Rialp
- Associació de Tirbia
- Centre cívic Tarraquet, Trem
- Consell Comarcal del Pallars Sobirà – Serveis socials
- Consell Comarcal. Serveis socials
- Escola els Raiers

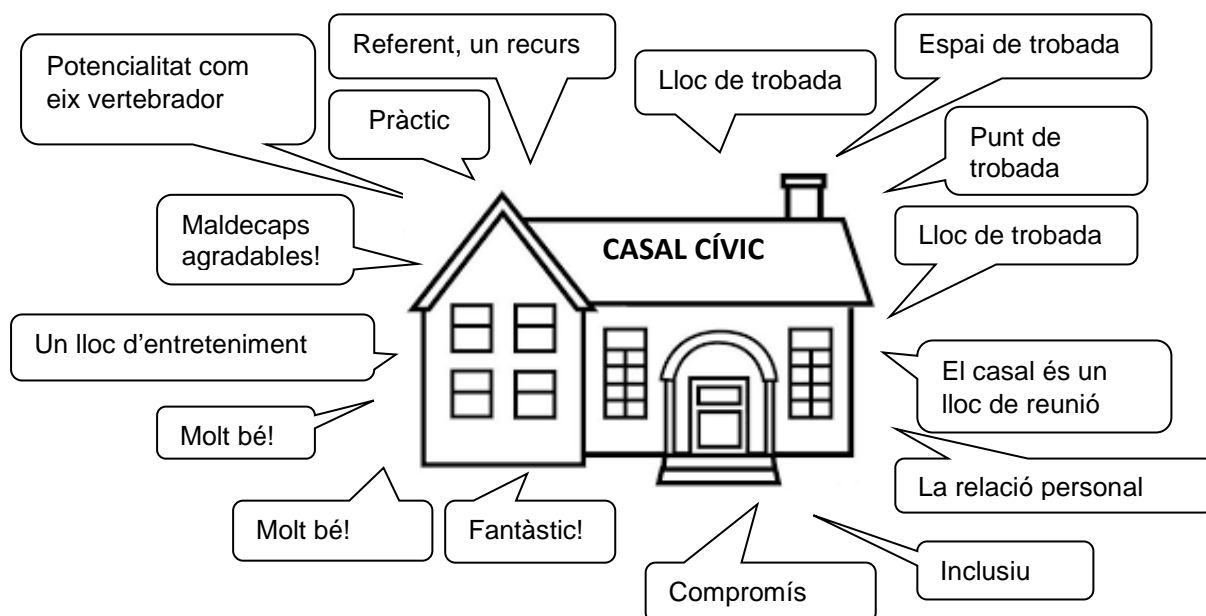
Pel que fa als perfils de les persones que van respondre el qüestionari, un 77% eren dones i la resta, homes, totes elles nascudes a Catalunya. Referent a la situació laboral, un 63% estan en situació de jubilació o són pensionistes, i un 38% treballen, tots ells per compte d'un altre. Els sectors en els quals treballen principalment són la salut, l'educació o la cultura, amb un 30%, seguit de l'administració pública, en un 20%, i similar percentatge aquells que treballen en la construcció. Per últim, un 10% assenyalen com a sector d'activitat la indústria i un altre 10% el sector de cultura i lleure.

Amb relació al nivell formatiu, un 7% no tenen estudis, un 13% van finalitzar el primer grau, mateix percentatge que van fer ESO, EGB o FP grau mitjà, un 7% FP grau superior. Pel que fa als estudis universitaris, un 40% té una diplomatura i un 20% una llicenciatura o doctorat.

Atenent a la pregunta de si formen part d'alguna entitats, un 25 % indica pertànyer a una entitats cultural o de lleure, un 19% a un col·legi professional, un 13% a una entitat veïnal; igual percentatge a una associació de pares i mares d'alumnat, i un 6% a una associació empresarial. Un 25% de les respostes assenyalen altres entitats, com una entitat del sector social o una associació de gent gran.

3. L'equipament en una paraula...

Per iniciar la reflexió d'una manera activa i dinàmica es va demanar als i a les participants que es presentessin, dient el seu nom, l'entitat a la que pertanyien i que diguessin amb una paraula què era per a ells i elles el Casal Cívic. A continuació, es presenten les paraules citades:

En aquest primer moment de reflexió vivencial es van destacar aspectes com:

- En primer terme, destaquem un grup de paraules vinculades al Casal com espai de trobada, de relació entre persones i de reunió.
- Un segon bloc de paraules fan referència a la valoració positiva que fan en general, sentiment positiu, espai on es troben a gust i es senten bé.
- Per últim, es destaca a l'equipament com a recurs en el territori i la seva potencialitat desenvolupant una funció coordinadora entre recursos.

4. Quines són les necessitats del nostre territori sobre les quals l'equipament podria tenir un paper?

En segon lloc, la reflexió es va centrar en identificar necessitats del territori en les quals l'equipament cívic hi podria incidir. Les aportacions dels i de les participants van ser les següents:

Treball en xarxa dels municipis i la Generalitat de Catalunya

- El territori es caracteritza per tenir pobles petits amb poca població, majoritàriament gent gran. Molts d'aquests municipis disposen d'un centre social o centre cívic de titularitat municipal. Aquests, si bé alguns d'ells estan equipats i oberts, no disposen de dinamització, activitats dirigides, etc. Per exemple, Rialp té un petit espai municipal multi-usos i equipat amb una televisió, taules, cadires i un joc de taula. L'espai municipal s'obre cada dia però no disposa de dinamització ni activitats. Aquestes situacions podrien millorar amb el suport dels casals cívics – per exemple, el Casal de Sort- vers als pobles petits propers com Rialp. Per tant, es demana ajuda a la Generalitat en la seva dinamització. En aquest sentit, es reflexiona que sembla que un centre cívic, *quan més dificultats té menys recursos disposa*, quan en principi hauria de ser al revés. Davant aquest escenari, es proposa:
 - Potenciar el treball en xarxa, amb un lideratge de l'equipament cívic tant per saber què es fa com per coordinar i cobrir les necessitats que es detecten.
 - Coordinar les entitats i les administracions per definir: què necessiten, què es pot oferir des del Casal, etc.
 - Facilitar convenis entre els Ajuntaments i la Generalitat de Catalunya per compartir recursos.
 - Descentralitzar les activitats, establint la mobilitat dels monitors pels diferents centres del territori.
 - Aprofitar les tecnologies: vídeos i gravacions de les activitats i tallers per poder transmetre en videoconferència.

A més a més, en al línia dels recursos disponibles també es comenta que actualment La Caixa no està oferint els recursos que abans atorgava, i l'activitat es veu afectada.

Estudiar com afavorir el transport des dels pobles més petits o allunyats

- Una de les característiques del territori és la dispersió territorial, amb pobles petits allunyats un dels altres, connectats amb poc transport públic. Aquests trets afecten a la utilització i assistència a les activitats i els equipaments cívics. És per això que es comparteix la preocupació per les persones grans que viuen en aquesta situació, a pobles allunyats i sense possibilitat de poder acudir a un Casal per manca de transport. És per aquest motiu que es proposa disposar d'un servei de transport que ajudi a la mobilitat, aprofitar el transport escolar per traslladar a les persones grans als Casals, etc.

Detecció de necessitats

- Per tal d'ajustar l'oferta d'activitats a la realitat de la població, es proposa contactar amb les associacions socials per obtenir coneixements de les persones que puguin tenir necessitats.

Suports als tràmits burocràtics

- Amb les noves demanades de transparència i digitalització, algunes entitats tenen problemes per gestionar la demanda de recursos. Els tècnics de l'equipament podrien ajudar amb els temes burocràtics. Ha canviat el sistema per demanar subvencions i és més complicat per les persones sòcies de les entitats, que no estan avesades en aquest tipus de tramitacions.

Treballar per trencar la solitud de les persones grans

- Es mostra preocupació per les persones que viuen soles i que no es deixen ajudar. En aquesta línia, es proposa que els Casals Cívics podrien organitzar taller per donar eines per ajudar a tractar a aquestes persones.

Eix vertebrador d'activitats

- El Casal ha de ser eix vertebrador d'activitats lúdiques, un espai de referència on fer activitats per la població del territori, a més d'oferir espais per fer activitats i fer de seu social d'entitats. Per exemple, les persones que utilitzen l'equipament cívic de La Pobla de Segur, que acull la trobada, valoren que les activitats per a la gent gran estan cobertes i actualment cal incidir en la resta de col·lectius.
- S'incideix en la idea d'enfortir el Casal a través de més suport de les institucions a nivell de fer més cursos, tallers i donar idees per activitats que s'hi realitzin.

Millorar al difusió

- Hi ha la percepció que en ocasions la difusió per una banda, no transmet que és Casal cívic; i per una altra, no arriba a la gent. Per tant, com una eina per arribar a la gent, cal donar visibilitat dels Casals Cívics en xarxes socials per visualitzar i projectar la seva activitat i potencialitat. A més, s'ha de fer publicitat incidint en què el veïnat es doni compte de la necessitat d'assistir-hi per donar-li vida.

Organitzar activitats intergeneracionals

- Pel que fa al tipus d'activitats, es veu potencialitat a l'intercanvi d'activitats entre joves i grans: cosir, planxar, fer un nus de corbata, etc. a canvi de fer anar els mòbils, per exemple. Aquest tipus d'acció, a més dels aprenentatges, aporta la potenciació dels espais de relació entre diferents segments de població.

Organitzar noves activitats

- Fer anglès, perquè per la gent gran que no té coneixement de la llengua anglesa, mai és tard per iniciar un aprenentatge.
- Fer una activitat o taller sobre com tindre cura dels peus.
- Fer tallers d'aprofitament d'aliments.

Horari d'obertura del Casal

- Es valora que avui dia l'horari és limitat perquè només es poden fer activitats fins les 9 del vespre. Per tant, moltes activitats promogudes per entitats o dirigides a certs segments de població ja no tenen cabuda en l'equipament. Es demana ser més flexible en els horaris, establint vincles de confiança que permeti deixar les claus, per exemple.

5. Com podria enfortir el Casal la vinculació al territori?

Les persones participants també van reflexionar amb relació a com el Casal podria tenir un paper més actiu en la comunitat i la xarxa de relacions del territori, indicant si trobaven a faltar l'equipament en algun espai de relació, treball o participació del barri o territori. I en aquest sentit es va assenyalar les següents consideracions.

- Els equipaments cívics **han de fer treball en xarxa**:
 - Amb altres organitzacions sectorials. Per exemple, en l'àmbit de salut, afavorir activitats com ioga, taitxí, etc.
 - Amb altres institucions: ajuntaments, el Consell Comarcal i Generalitat de Catalunya.
- En aquest sentit, s'insisteix en la necessitat de **potenciar la col·laboració entre la Generalitat i els ajuntaments** per a ajudar a dinamitzar les activitats en el territori, facilitant recursos, convenis, etc. per part de la Generalitat de Catalunya.
- Vinculació del Casal a altres recursos del territori, per exemple, **al centre de salut**. Actualment és important que els professionals del CAP coneguin les activitats que s'organitzen, i puguin coordinar-se en la detecció de necessitats, per tal de poder derivar-los dintre d'allò anomenat *prescripció social*.
- Promoure la realització de **reunions de coordinació entre els recursos** del territori.
- **L'escola vol tenir vincles amb el Casal**, la qüestió és esbrinar en què. Per fer-ho, caldria coordinar-se per tal d'explorar conjuntament les potencialitats de col·laboracions i intercanvi. Per exemple, avui dia els pares i mares de l'alumnat van a llegir amb ells/es. Seguint aquesta línia, les persones usuàries del Casal podríem establir un vincle a través d'una activitat.
- **Difusió general** de què pot oferir el Casal.
- Que la gent desestigmatitzi el Casal, en tant que espai de referència només de la gent gran. Es proposa treballar l'obertura del casal però **definint el perfil usuari de cada activitat**: ioga, activitats física, etc. per tal d'arribar al màxim de col·lectius definits.
- La **relació entre el Casal cívic al territori i l'oficina central del Departament** ubicada a Barcelona es caracteritza per la burocràcia, element que porta a proposar major flexibilitat a l'hora d'introduir millores adaptades a la realitat del territori.

6. Quines accions es poden promoure per crear comunitat i arrelament entorn al casal amb les persones usuàries i entitats de la població?

Finalment, la reflexió es va centrar en com promoure la implicació, l'arrelament i els vincles de les persones usuàries i les entitats amb el Casal. Les aportacions van ser les següents.

- Posar una bústia de suggeriments per recollir les iniciatives que puguin sorgir; si és anònima es pot manifestar millor les inquietuds.
- Pel que fa als criteris d'ús de l'espai, es proposa buscar espais en l'equipament per cedir i llogar per a celebracions i festes: aniversaris de gent gran o d'infants. Es justifica perquè al territori no existeix cap espai on es puguin fer festes d'aquests tipus. Ara bé, hi ha qui es pronuncia en contra d'aquesta possibilitat.
- Com a exemple de funcionament, es cita que l'Ajuntament de Tremp cedeix l'espai del centre cívic municipal a qui vol fer alguna cosa.
- Obrir el Casal a fer activitats fora de l'equipament. Si volem que sigui més que un edifici contenidor d'activitats, no únicament hem de cultivar l'arrelament dintre del mateix, sinó també sortir al carrer a donar-se a conèixer, apropar l'activitat a aquells que actualment no hi participen, etc.
- Activitats del casal poguessin revertir en el poble. Per exemple, fer les carrosses, olimpíades, hort, festes de l'escola amb col·laboració de la gent del centre cívic.
- El Casal no només és un lloc de programació d'activitat, sinó també un lloc on recollir sensibilitats. Per tant, cal preguntar a la gent.
- Fer sopar de final de trimestre.
- Mantenir els espais/bar per trobar-se la gent sense activitats.
- Promoure un Banc del Temps, on es puguin intercanviar oficis i coneixements. En aquest sentit, es comenta que aquests tipus d'intercanvis atrauria a homes, aspecte interessant ja que habitualment són les dones qui participen molt més en activitats que els homes.
- Donar continuïtat als cursos que s'organitzen. Es posa com exemple el curs de labor de retalls (patchwork), del qual va haver-hi un primer taller però no ha tingut continuïtat, i per tant les persones que els van fer no poden practicar.
- Organitzar cinefòrums, sopars, etc.

- Posar un futbolí i un ping - pong.
- Fomentar activitats relacionades amb la memòria oral, per crear lligams i espais de relació entre la gent gran i la gent jove.
- Promoure cursos de natació de la gent gran.
- Realitzar cursos de fotografia per a gent gran i oberts a tota la població.
- Programar cursos de català obert a tota la població, per apropar també a aquells que no parlen la llengua, nouvinguts, etc.
- Organitzar teatre, cant, caminades... Tot i que ja es fan, es comenta que es podrien reforçar.
- Millorar el transport pels pobles veïns a Pobla i volen activitats.

7. Valoració de la sessió

